

Presentation av en utbildningsinsats riktad till förskolor i Malmö Stad

2006-2011

SAMMANFATTNING

Folkhälsoenheten i Malmö Stad, nuvarande Avdelning för Trygghet och Säkerhet, har med start 2006 bidragit till personalutbildning vid 12 förskolor i Malmö. Finansiering har skett genom utvecklingsmedel för förebyggande arbete, som sökts av kommunstyrelsen hos Länsstyrelsen.

2006 genomförde folkhälsoenheten i Malmö en pilotutbildning av förskolepersonal i Kirseberg. Utbildningen hade två mål, dels att säkerställa gemensam värdegrund och gemensam begreppsapparat i hela personalgruppen och dels en metod att planera och genomföra – för båda parter - konstruktiva föräldramöten. En enkel utvärdering bland personalen gjordes och evalueringen var mycket positiv.

Sida 4

2008-2009 genomfördes därför en likadan kompetensutvecklingsinsats på två förskolor i Limhamn/Bunkeflo. Lunds universitet processutvärderade utbildningen. Personal och skolledare var mycket positiva, universitetets utvärdering likaså.

Sida 5

Vid en spridningskonferens 2009 framhöll åter de utbildade pedagogerna:

- Att stämningen på förskolorna hade förändrats till det bättre
- Förhållningssättet gentemot barn och föräldrar var annorlunda
- Värdegrundarbetet hade lyfts till ytan och
- Pedagogerna upplevde sig som mer professionella.

Sida 7

2010 utbildades personal på sju förskolor i stadsdelen centrum i Malmö. Utbildningsinsatsen *"Självkänsla och värdegrund i centrum"* lägger mer fokus på personalens egen kompetensutveckling och värdegrundarbete och mindre fokus på diskussionsmaterialet för framtida föräldramöten.

Sida 8

Vid en spridningskonferens hösten 2010 bekräftades tidigare erfarenheter, samt ytterligare några framkom:

- "Det är roligare att gå till jobbet."
- Vi känner oss mer professionella.
- Vi har det lugnare i barngruppen.
- Vi är tydligare mot varandra i arbetslaget.
- Vi har färre sjukskrivningar.

Sida 11

Utbildningens innehåll

Hösten 2006 kretsade utbildningen runt en metod att planera och genomföra – för båda parter - konstruktiva föräldramöten. Förskolepedagoger utbildades i diskussionsmaterialet "Förskoleföräldrar".

Syftet var att personalen skulle få egen fördjupning men också verktyg för att leda diskussioner om föräldrarollen på kommande föräldramöten.

Utvärderingen visade att utbildningen stärkt personalgruppen och påverkat förhållningssättet.

Vid utbildningarna 2008-2009 i Limhamn lades mer tonvikt på personalens eget förhållningssätt och mindre vid arbetet med föräldramötesmaterialet. Utvärderingarna visade ännu tydligare på att utbildningen fick positiva effekter i arbetslaget.

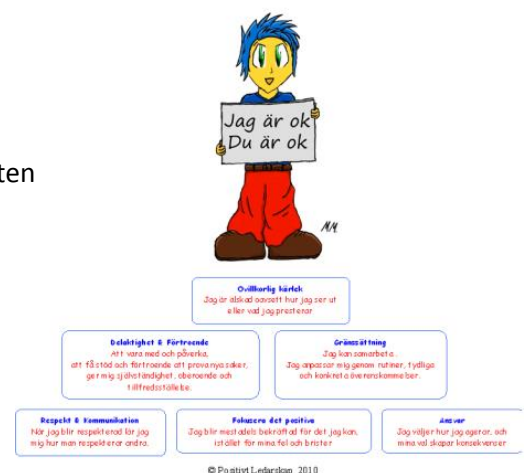
Hösten 2010 gjordes en utbildning helt och hållet som en värdegrundsutbildning till personal och materialet till föräldramötesdiskussionerna fick inget utrymme i grundkursen, utan kan läggas in efter avslutad utbildning i de personalgrupper som så önskar.

Innehållet i utbildningen var:

- Samarbete - Lydnad
- Vad är självkänsla
- Att bemöta och bekräfta
- Delaktighet – Barns inflytande och Förtroende
- Kommunikation
- Konflikthantering mellan barn, kollegor och i föräldrakontakten
- Ansvar och Makt
- Tydliga vuxna – och gränser
- Samverkan förskola – hem
- Professionellt förhållningssätt
- Styrkor i vårt arbetslag
- Gruppstress
- Vi bygger värdegrund – Var lägger vi fokus nästa halvår?

SJÄLVKÄNSLA & VÄRDEGRUND

I CENTRUM

Pilotutbildning i Kirsebergs stadsdel, hösten 2006

Skolledare:	Åke Johansson
Deltagande förskolor:	Rostorps förskola, Kirsebergstornets förskola
Antal deltagare:	20st.

Av de deltagande förskolepedagogerna upplevde:

100% att kursen varit **bra eller mycket bra.**

100% att de **reflekterat mer över sitt beteende**

92% av att de **agerat annorlunda med barnen i speciella situationer.**

100% av deltagarna upplever att de fått **något som de har användning för i sitt yrke.**

Utbildningsinsatsen gav:

- Kompetensutveckling till pedagogerna.
- Nya/bekräftade verktyg att arbeta med i föräldrakontakterna.
- Ett nytt sätt för personalen att möta föräldrarna på, som upplevdes positivt av både föräldrar och personal.
- Ett forum för föräldrar att diskutera föräldrafrågor i.
- Föräldrarna möjlighet att reflektera över sitt förhållningssätt till sina barn.

Utbildningsinsats i stadsdelen Limhamn Bunkeflo 2008/2009

Skolledare:	Gunn Hanell Brodda förskola Marianne Thees Skutans förskola
Deltagande förskolor:	Brodda förskola, Skutans förskola
Antal deltagare:	16
Utbildningen utvärderades av	Martin Stafström Lunds Universitet Avdelning en för socialmedicin och global hälsa.

Personalens tankar:

Överlag kan man konstatera att personalen uttrycker stor glädje och tacksamhet över att de har fått genomföra utbildningen i positiv självkänsla. De uttrycker bl a att man redan i ett tidigt skede har sett positiva konsekvenser av att arbeta med de olika verktygen. Delvis förklarar man detta genom att barnen anses vara öppna för nya intryck, men **framförallt lyfter man fram ett förändrat förhållningssätt.**

Gentemot föräldrarna har man fått mycket positiv respons. Dels uttrycker föräldrarna att den förändrade mötesstrukturen – från ren information, till pedagogiskt utvecklingsarbete – bara har varit av godo.

Föräldrarnas tankar:

Dessutom blev nästan samtliga positivt överraskade över föräldrarnas positiva respons. Man hade fått många frågor och glada tillrop efter mötet och dessutom hade väldigt många föräldrar kommit och sagt till personalen att de tyckte att man aldrig skulle ha ett "vanligt" föräldramöte igen. Föräldrarna återförde också att de tyckte att det var skönt att få prata med andra föräldrar om de problem de ibland upplevde med sina barn. Dels upptäckte de att de inte var de enda som hade liknande erfarenheter, vilket de ibland hade trott. Dels fick de nya infallsvinklar och perspektiv på dessa problem. **Skapandet av ett diskussionsforum i sig, med en tydlig struktur, var därför något som föräldrarna gärna pångterade positivt.**

I barngruppen:

I utvärderingen av kursen har deltagarna redogjort för ett stort antal situationer och händelser som

tydligt visat att de för det första har börjat använda de verktyg som de har fått tillgång till genom utbildningen, och för det andra att de redan vid ett tidigt skede sett positiva resultat av att arbeta med positiv självkänsla bland barnen.

Överlag rapporterade personalen om en lugnare och mer harmonisk barngrupp ett par månader efter det att man hade börjat implementera de nya verktygen.

Genom de nya metoderna har man fått bättre redskap både för konflikthantering och för att visa uppskattning.

Personalen gav också ett stort antal exempel på hur de upplever att barnen utvecklat en mer positiv självkänsla.

Fortbildning och reflektion

Ett annat, inte kanske helt avsett, positivt utfall av utbildningen var att **de anställda bereddes möjlighet, såväl i tid och rum, att diskutera kärnan i deras pedagogiska verksamhet.** På en förskola är verksamheten styrd av en mängd rutiner, vilket begränsar möjligheten för de anställda att ta ett steg tillbaka och reflektera över sin praktik. I och med att de genomförde denna utbildning har de i viss mån tvingats till detta. Det är utvärderingens åsikt att detta har varit verksamheten till stor gagn.

Ekonomi

Givet den begränsade insatsen kan man därför också konstatera att om personalen ges fortsatta möjligheter att upprätthålla och vidareutveckla sina färdigheter kring positiv självkänsla **är föreliggande utbildning kostnadseffektiv och pedagogiskt väl motiverad.**

Kursiverad text är klipp från utvärderingen. Hela utvärderingen finns på www.positivtledarskap.se

Utbildningsinsats Limhamn Bunkeflo 2009

Skolledare:	Gunn Hanell Pilängens förskola
Deltagande förskolor:	Pilängens förskola
Antal deltagare:	25

Utbildningsinsats "Förskoleföräldrar" för personalen på Pilängens förskola Malmö 09/10

Vad har utbildningsinsatsen haft
för betydelse för dig i din

Jag känner mig övertygad om att jag och mina kollegor får möjligheten att uttrycka oss mer proffsigt och med ett gemensamt språk. Roligt och inspirerande material att använda sig av.

Jag känner mig säker på att jag själv kommer att bidra till ett öppnare klimat och att jag kommer att kunna prata om svårare saker med föräldrar och fortfarande hålla mig lugn och se vikten av vårt samarbete mer än frågorna.

Ja man märker väldigt tydligt att jag får annan respons från barnen, med positiv förstärkning Bra att uppdatera sig emellanåt!

Jag tycker utbildningen har betydelse för mig dagligen.

Föräldrar har kommit efter föräldramötet för att diskutera. Det har varit bra att lyfta fram olika saker. Nyttigt att själv tillsammans med kollegerna göra ett föräldramöte på ett annat sätt.

Bra med ett färdigt material att utgå från.

Bättre bemötande och en viss förbättrad inställning. Har fått proffsigare diskussioner och möten med föräldrarna.

Jag känner mig proffsigare!
Kan leda diskussioner bättre.

Det var en bra kurs!

Jag har inte varit med på hela kursen men har ändå upplevt att jag fått tips på hur jag kan lösa olika situationer. Jag känner mig mer proffsigt när jag hittar ett annat tankesätt och andra lösningar på "problemsituationerna" Har kunnat delge föräldrar tips och råd på ett enklare sätt. Lite aha upplevelser har uppstått!

Mitt förhållningssätt till barn och kollegor. Mitt sätt att uttrycka mig. Undviker negationer och ibland ser jag mellan fingrarna när barnen gör något "dåligt" och istället uppmuntrar jag när de gör bra!

Jag har fått påminnelse om hur man bemöter barn. Det behövs påminnelser ibland!

Ja, det var lärorikt att hålla i trådarna och känna att detta program föll i frodig jord hos våra föräldrar.

Jag tänker medvetet på samarbetet med det enskilda barnet vid de olika aktiviteterna.

Det har varit bra för all personal att få samma utbildning samtidigt. Vi har diskuterat mycket i arbetslaget.

Ja! Det var ett bra material som förtydligade många begrepp och uttryck på ett bra sätt. Flera rejäla tankeställare både i yrkesrollen och i föräldrarollen! TACK!

Den 20 maj 2009 Spridningskonferens: Hem och förskola i samarbete

Målgupp: Förskolechefer, personer som arbetar med prevention/folkhälsofrågor.

Hem och förskola i samarbete

Fredagen den 29 maj kl. 9 – 11.30 Pelarrummet, Stadshuset Malmö

Program:

- **Att arbeta förebyggande i förskolan**
Ulf Ljungberg, Utbildningsansvarig, Folkhälsoenheten Malmö
 - **Presentation av utbildningsmaterialet "Förskoleföräldrar"**
Birgitta Månsson, Utbildningsledare och författare till materialet
 - **Fika**
 - **Resultat av utvärderingen**
Martin Stafström, Utvärderare, Lunds universitet, avd. för socialmedicin och global hälsa
 - **Praktiska erfarenheter**
Rektor Gunn Hanéll, Bitr. Rektor Anne-Marie Bonow samt förskollärare från Brodda och Skutans förskola
-

40 personer deltog i konferensen.

Vid punkten praktiska erfarenheter berättade personal att:

- Stämningen på förskolorna hade förändrats till det bättre.
- Förhållningssättet gentemot barn och föräldrar var annorlunda.
- Värdegrundarbetet hade lyfts till ytan.
- Pedagogerna upplevde sig som mer professionella.

Vid den avslutande frågeställningen framkom önskemål om en utbildning som riktade sig till förskolepersonal utan krav att leda diskussioner på föräldramöten. Det är inte alla förskolor, som har möjlighet att nå ut till föräldrarna på sina föräldramöten, men där det ändå finns behov av en samsyn och gemensam begreppsapparat i personalgruppen. Kursinnehållet omarbetades till en värdegrundsutbildning, med fokus på personalens egen kompetens och diskussionsmaterialet för föräldramöten lades åt sidan.

Hösten 2010

Självkänsla och Värdegrund i Centrum - en värdegrundsutbildning för förskolepersonal.

Utbildningens omfattning 4 x 3 timmar + ett uppföljningstillfälle efter 6 månader.

Deltagande förskolor:

Grupp 1	21 st.	Altona Förskola , Pyrets förskola
Grupp 2	12 st.	Björnens förskola Monbijouskolans förskola,
Grupp 3	28 st.	Renens förskola, Regnbågens förskola, Lugnets förskola

Skolledare:

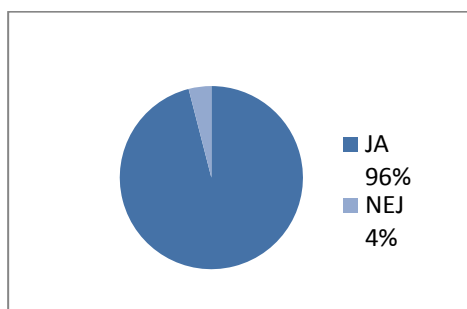
Pernilla Andreasson
Chris Borgström
Kristina Rogowski Persson
Eva Häggström

Utbildningens syfte:

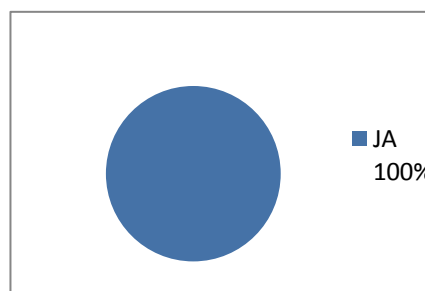
- Att säkerställa gemensam värdegrund i hela personalgruppen.
- Att säkerställa gemensam begreppsapparat i hela personalgruppen.
- Inspirera till ett ledarskap som stärker barns självkänsla.
- Stärka arbetsklimatet i arbets-/barngruppen.
- Fördjupa professionalismerna i mötet med föräldrarna.
- Förstärka samarbetet förskola-hem.

Sammanfattning av utvärderingarna:

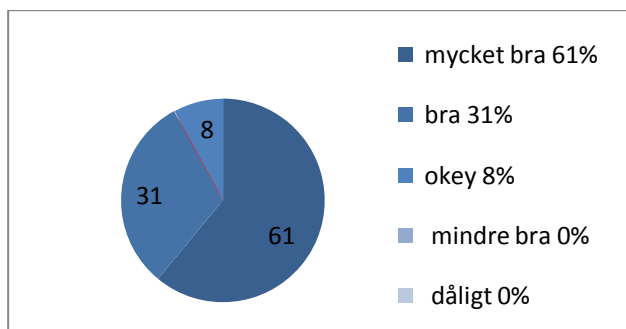
Har utbildningen gett dig något som du har användning för i ditt yrke?

Har det påverkat ditt sätt att agera med barnen?

Vad ger du utbildningen för betyg?

Sammanfattning av personalens utvärderingar, efter avslutad utbildning, februari 2011

Utbildningsinsatsen har resulterat i:

- Pedagogerna känner sig stärkta och bekräftade i sin yrkesroll.
- Förändrat, positivt, mer respektfullt bemötande av barn, föräldrar och kollegor.
- Tydligare kommunikation i arbetslaget.
- Uppskattad tid för viktiga värdegrunds diskussioner.
- Personalen har fått verktyg för reflektion över eget och arbetslagets förhållningsätt.
- Gemensam terminologi.
- Lugnare i barngruppen.

Vad har utbildningsinsatsen haft för betydelse för dig i din yrkesroll?

- Lyssnar mer på barnens behov, visar dem mer respekt.
- Den har gett mig mer lugn och tydlighet i mina handlingar.
- Den har stärkt mig i yrkesrollen och fått mig att reflektera över mitt agerande med barnen.
- Jag har fått verktyg för att kunna coacha föräldrarna vid föräldramöte och även utvecklingssamtal. Att kunna vara ett stöd för föräldrar vid olika frågor som ex. gränssättning.
- Ändrat mitt förhållningsätt, bättre på att sätta gränser och att säga nej.
- Bättre relation med barn och vuxna
- Fått upp ögonen för de barn jag ger för mycket "minus" på kontot.
- Större inblick och förståelse för vad min pedagogiska ledarroll innebär för mig, barnen och kollegor. Vilket ansvar jag har.
- Mer observant på mitt eget förhållningsätt och vad jag sänder ut för signaler.

Vad har utbildningen haft för betydelse för er förskola?

- Att samtliga lägger fokus på förhållningsätt synliggörs för alla.
- Lättare att diskutera runt frågor när alla fått samma utbildning.
- Vi har gått denna utbildning gemensamt. En bra grund att utgå från.
- Höjt kvalitén på det pedagogiska bemötandet mot barnen.
- Förbättrat arbetsätt och kommunikation.

Vad har utbildningen haft för betydelse för ditt arbetslag?

- Kommunicerar mer och tar upp saker direkt.
- Alltid bra att närma sig arbetslag och värdegrund.
- Gemensam terminologi så det är lättare att veta att vi talar om samma sak.
- Vi diskuterar i banor vi inte gjort tidigare och har fått nya tankar kring hur vi kan arbeta.
- Vi har alltid haft bra kommunikation, men vi har börjat ta sak för sak i diskussionen.
- Öppet klimat och bra kommunikation
- Vi kan föra öppnare diskussioner, lägga svåra samtal på ett annat plan.
- Verktygen har skapat förutsättningar för oss att ha "bättre" diskussioner.

Vad har utbildningen haft för betydelse för barnen

- Att vi ser det positiva hos dem.
- De blir mer lyssnade på.
- Vi fokuserar mer på det positiva vilket gjort att BARNEN blivit mer positiva, mer glädje, mer lust!
- Det har blivit mer positivt i barngruppen.

Ytterligare en spridningskonferens ägde rum i december 2010

Självkänsla, värdegrund och föräldrasamverkan - en utbildningsinsats för förskolan

Kostnadsfri spridningskonferens

för dig som är förskolechef, rektor, arbetar med folkhälsofrågor, prevention, är förtroendevald politiker eller på annat sätt är involverad i förskoleverksamhetens värdegrund i din kommun.

Tid: onsdagen den 8 december 2010, kl. 9.00-12.00

Plats: Stadshusets konferenscenter, lokal Triangeln 1

PROGRAM

- **Välkommen!** Om en utbildningsinsats vi gjort i Malmö/
Förebyggande arbete i förskolorna.
- **Hälsofrämjande skolutveckling i förskolan.**
Ingela Sjöberg, expertanställd inom området hälsofrämjande
skolutveckling, Skolverket.
- **I huvudet på en barnhälsovårdsöverläkare**
Marie Köhler barnhälsovårdsöverläkare, verksamhetschef
Kunskapscentrum för barnhälsovård, Region Skåne
- **Fikapaus**
- **Presentation av utbildningen "Självkänsla och Värdegrund i
Centrum" samt utbildningsmaterialet "Förskoleföräldrar"**
Birgitta Månsson, pedagog, coach och utbildningsledare,
Positivt Ledarskap
- **Praktiska erfarenheter**
Förskolerektorer och pedagoger från Bäckagårds förskola, Runstykets
förskola, Skutans förskola samt från förskolor i pågående utbildningsinsats,
stadsdelen Centrum, Malmö.
- **Frågor & Avslut**

Anmäl dig till Eva-Lotta Vedenbrant: eva-lotta.vedenbrant@malmo.se

Anmälan senast 2 december. OBS! Begränsat antal platser.

Vid konferensen deltog 30 personer.

I programpunkten praktiska erfarenheter deltog:

Christina Lindgren Friberg, Jeanette Skoglund, Marie-Louise Wahlberg	Bäckagårds förskola
Christina Matson, Louise Mollin,	Runstyckets förskola,
Helene Holmquist	Skutans förskola
Sandra Olsson	pågående utbildningsinsats, stadsdelen Centrum, Malmö.

Deras erfarenheter av utbildningsinsatserna beskrevs bl.a. med följande kommentarer:

- "Det är roligare att gå till jobbet."
- Vi känner oss mer professionella.
- Vi har det lugnare i barngruppen.
- Vi har ett bättre samarbete med föräldrarna.
- Vi är tydligare mot varandra i arbetslaget.
- Vi har färre sjukskrivningar.

Följande förskolor har genomgått utbildningen:

Kirseberg SDF:	Rostorps förskola, Kirsebergstornets förskola,
Limhamn Bunkeflo SDF:	Skutans förskola, Brodda förskola, Pilängens förskola,
Centrums SDF:	Renens förskola, Regnbågens förskola, Lugnets förskola, Altona förskola, Pyrets förskola, Björnens förskola, Monbijouskolans förskola,
Husie SDF:	Bäckagårds förskola*, Runstyckets förskola*, Kvistoftaförskola*
Lunds kommun:	Väderlekensförskola*, Förskolan Nordvästan*, Solstrålen förskola*

* Förskolor som finansierat sin utbildning på egen hand.

Kontaktperson Malmö stad:

Ulf Ljungberg
 preventionssamordnare, stadskontoret
 Avdelningen för trygghet och säkerhet
 Stadskontoret Malmö stad
 205 80 Malmö
 Tel. 0734-23 35 72
www.malmo.se

Utbildningsledare:

Birgitta Månsson
 Pedagog, dipl. coach & mentor
 Positivt Ledarskap
 Tel. 0708 157546
www.positivtledarskap.se
positivtledarskap@swipnet.se

Utbildningsledarens tankar om behovet av utbildningen

Allt sedan Sverige, som ett av de första länderna i världen, 1990 ratificerade FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, är det undertecknads fulla övertygelse att det kontinuerligt behövs utbildning om ett ledarskap, som stärker barns och ungas självkänsla.

Självkänsla är, att relatera till sig själv som *"Jag är värdefull"* och uppleva sig själv i relation till andra som *"Jag är okey och du är okey"*. En insikt som varken skapar känsla av underlägsenhet eller överlägsenhet och därför lättare fokuserar på lösning av konflikter istället för hämnd.

Att bli medveten om sitt värde hjälper individen till bra val i riskfyllda miljöer och är en friskfaktor i ett enskilt livsperspektiv och en vision i ett samhälls perspektiv.

"Jag är okey och du är okey"

Att arbeta med barns självkänsla inrymmer, vi och dom perspektivet, genusfrågor, integrationsfrågor, och många av de samhällsproblem som verkar botten i den enskilde individens låga självkänsla.

Det är, enligt barnkonventionen barns och ungas rättighet:

- Att få bekräftat sitt unika värde samt få hjälp att utveckla känslan av den samma.
- Att få växa upp med ett ledarskap som tänker bortom lydnad, tvång, bestraffningar och kränkningar och som istället sätter fokus på samarbete, respekt, tydlighet, konsekvenser och barns inflytande.

Det förhållningssätt som bearbetas under utbildningen, stämmer väl överens med, och ger praktiska verktyg för att omsätta läroplanens värdegrund, mål och riktlinjer samt förtydligar förskolans uppdrag.

"Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder." Skolverket (1998,2010) *Läroplan för Förskolan*

Malmö den 2 mars 2011

Birgitta Månsson
Utbildningsledare
Positivt Ledarskap

LUNDS
UNIVERSITET

Medicinska fakulteten

Institutionen för kliniska vetenskaper i Malmö

Avdelningen för socialmedicin och global hälsa

**Positiv självkänsla – en utvärdering av en förskolepersonalutbildning i
Limhamn-Bunkeflo (L-B)**

Martin Stafström

1

Läs hela utvärderingen på www.positivtledarskap.se

Presentation av en utbildningsinsats för förskolor i Malmö Stad